

Michaela Sladová: Hodnocení vlivu struktury krajiny na disperzi rysa ostrovida v Pošumaví

Diplomová práce Michaely Sladové „Hodnocení vlivu struktury krajiny na disperzi rysa ostrovida v Pošumaví“ obsahuje 123 stran textu a 35 převážně mapových příloh. Práce je zaměřena na navržení nejlepších možných biokoridorů umožňujících šíření rysa z jádrové oblasti jeho výskytu do sousedních vhodných lokalit. Hlavní náplní práce je návrh biokoridorů pomocí GISových nástrojů s využitím převzaté vrstvy fragmentace krajiny a vrstvy habitatového modelu. To z mého pohledu není na diplomovou práci příliš náročný úkol.

Na práci naopak oceňuji, že si diplomantka dala záležet na zdůvodnění nastavení hodnot parametrů použitých pro vymezení koridorů.

Následně se vyjádřím k hlavním kritériím pro hodnocení diplomových prací.

Splnění zadání

Dva ze tří cílů v zadání jsou zaměřené na rešerši, což je na diplomovou práci poměrně překvapivé a nestandardní. Tyto cíle jsou beze zbytku splněny. Třetím cílem bylo analyzovat fragmentaci a konektivitu krajiny z hlediska disperze rysa ve studovaném území. Tento cíl je rovněž splněn, nicméně zejména otázka fragmentace je řešena pouze okomentováním převzatých dat.

Věcná správnost řešení

Práce nevykazuje vážné metodické nedostatky. Mojí připomínkou je spíše absence kvantitativních ukazatelů konektivity a to, že v práci není začleněn problémový přístup. Tím je myšleno, že práce neodpovídá na otázky, ale (pouze) variantně navrhne koridory, které slovně vyhodnotí z hlediska jejich propustnosti.

Celkový odborný přínos

Odborný přínos práce je z hlediska rozvoje disciplíny krajinné ekologie hlavně v tom, že ukazuje praktické využití krajinně-ekologických přístupů v ochraně přírody. Praktický přínos je dle mého názoru vysoký, práce může být využita v ochrannářských opatřeních na podporu populace rysa. Teoretické, zobecnitelné výsledky práce však nemá.

Vlastní přínos autora, náročnost použitých metod:

Vlastní přínos diplomantky spočívá v terénním průzkumu pobytových znaků výskytu rysa a ve vlastním návrhu biokoridorů. Autorka se prakticky seznámila s využitím krajinně-ekologických metrik pro navrhování koridorů v GIS. Na druhou stranu však, kromě vybraných GISových funkcí vymezení koridorů, je diplomová práce z větší části založena na popisu již převzatých dat. Na tomto místě musím uvést, že můj dojem může být dán i celkovým uspořádáním práce, ve které často díky množství textu zanikají podstatné informace.

Formální správnost

Práce je psána dobrým odborným jazykem s minimem překlepů. Zdroje jsou řádně citovány. Ve vědeckém textu se zpravidla nerozlišují grafy a obrázky, jak bohužel autorka činí. V práci je používáno velké množství zkratk, ty jsou sice v textu vysvětleny, pro přehlednost by však bylo lepší vložit jejich seznam, aby je všechny bylo možné nalézt na jednom místě.

Ke struktuře práce mám tyto připomínky:

- Práce má velmi rozsáhlou rešeršní část. Do ní byly zařazeny i pro autorku důležité, ale obecně známé teorie, které jsou součástí základního učiva – zejména tím myslím kapitolu 2.3 *Využití ekologických sítí k průchodnosti krajiny*. Zbytečně tím narůstá rozsah diplomové práce.
- V metodice práce není potřeba psát o způsobech rešerše a o člancích jako zdroji dat. To by odpovídalo spíše bakalářské práci.
- V metodice práce je popsáno studované území jako jádrové území výskytu rysa, ale hlavní část práce se týká tzv. „širšího zájmového území“. Pro něj je však fyzickogeografická charakteristika kratší než pro jádrové území. Dle mého názoru by stačila fyzickogeografická charakteristika jen pro širší zájmové území. Dále se fyzickogeografická charakteristika značně prolíná s rešeršní částí práce (zejména str. 52, 54).
- Hlavní obrázky s výsledky jsou v přílohách, což považuji z pohledu čtenáře za nešťastné – měly by být ve Výsledcích na místě, kde jsou komentovány.
- Ve Výsledcích i v Závěru se objevují odkazy na literaturu – to se do těchto částí nehodí. Měly by obsahovat pouze data vyplývající z vlastního řešení diplomové práce.

Další připomínky:

Str. 16, kap. 2.1 ... tvrzení o neolitické revoluci jako o počátku zásahů do konektivity naší krajiny neodpovídá současným znalostem, les byl určitě konektivní maticí až do raného středověku.

Str. 19, kap. 2.2.1 ... v této kapitole autorka není konsistentní – ekologický efekt fragmentace vztahuje k populacím a vysvětluje jej teorií ostrovní biogeografie (ta je ovšem platná pro druhovou početnost).

Str. 20, kap. 2.2.2 ... okrajový efekt není přímo uváděn v žádném z postulátů teorie ostrovní biogeografie, neměl by k ní být vztahován.

Str. 24, první odstavec ... v jakém smyslu je zde použit termín „větší prostorové měřítko“ při srovnávání teorie ostrovní biogeografie a teorie metapopulací?

Str. 33, 3. odstavec ... chybné tvrzení: „*Jedrzejewski et al. (1996) se v letech 1868-1994 zabývali vztahem ...*“

Kapitola 4.2 ... zde jsou zbytečně používány anglické názvy pro statistické metody mající český ekvivalent (podobně i v kap. 4.2.2).

Str. 57, odst. 3 ... „*Převažující georeliéf a podloží se významně podílí na zastoupení půdních typů ...*“ autorka opomněla klima

Str. 59, odst. 1 ... zde jsou chybně citovány autoři u potenciální přirozené vegetace, uvádění jsou Culek a Voženílek; primární informací by však měla být mapa potenciální přirozené vegetace od Neuhäuslové a kol.

Kap. 5.3.3 ... není jasné jaká data autorka využila z Google Maps? Prosím specifikovat.

Tab. 5 ... nastavení bodování v multikriteriální analýze konektivity koridorů je subjektivní (nebo přinejmenším nedostatečně zdůvodněné). Zároveň to považuji za nadbytečné, protože na základě podobných kritérií byly koridory vymezeny.

Kap. 6.1 ve Výsledcích téměř vůbec nemá vazbu na ostatní části práce.

Str. 72, kap. 6.3.1, odst. 2 ... „*Nejoptimálnější habitat koreluje s krajinnou třídou lesů, ...*“ – co s čím bylo korelováno? Pravděpodobně jde o nepřesné vyjádření.

Kap. 6.4.1 Plošky vhodného habitatu – zde jsou porovnávány vymezené plošky vhodného habitatu se záznamy výskytu rysa. Přesně pro tento účel se používají chybové matice, které umožňují definovat celkovou procentuální shodu předpokladu se skutečností. Autorka se omezuje na slovní popis.

Prosím o vysvětlení, proč jsou v Přílohách 9, 10, které uvádějí podíl nefragmentované plochy ve sčítacích čtvercích polygony vymezeny spíše silniční sítí než sítí čtverců?

Shrnutí

Diplomová práce Michaely Sladové rámcově splňuje požadavky kladené Katedrou fyzické geografie a geokologie PřF UK na práce tohoto typu. Práce splnila vytčené cíle, které dle mého názoru byly spíše méně náročné. Práci doporučuji postoupit k obhajobě s návrhem klasifikace „velmi dobře“.

11. 9. 2014

Václav Tremel